

PUBLISERT I VG 05.04.2025

<https://www.vg.no/nyheter/i/JbyOrP/velg-utdanningene-ki-ikke-kan-ta-fra-deg>

Velg utdanningene KI ikke kan ta fra deg

Her er sju råd til ungdom – og foreldre – som lurer på hva, og om, de bør studere i KI-ens tidsalder.

Av Silvija Seres, Technorocks og Aksel Braanen Sterri, Langsikt

15. april går fristen ut for å søke høyere utdanning. I år oppleves valget mer prekært enn vanlig. Verden preges av krig, uro og en teknologiutvikling som utfordrer ideen om hva det vil si å være menneske i arbeid.

Mange ungdommer – og foreldre – spør: Er det i det hele tatt noe poeng å studere, når maskiner gjør oppgaver bedre enn oss allerede nå? Hva bør man satse på, når både behov og jobber endrer seg så raskt?

Språkmodeller som ChatGPT har på få år gått fra å være ubrukelige til å kunne løse skoleoppgaver, kodeprogrammer og skrive analyser bedre enn de fleste elever og studenter. I dag er teknologien gratis og tilgjengelig for alle, og det skaper både motivasjon og frustrasjon. Når verktøyet i lomma kan gjøre jobben bedre enn deg, er det ikke rart at eksamener og skoleoppgaver føles meningsløse.

Og vi er bare i starten. Det er vanskelig å spå hva slike verktøy vil kunne gjøre om tre eller fem år – når dagens søkere skal ut i arbeidslivet. Er det noe poeng i å studere informatikk, hvis språkmodeller allerede koder bedre enn de fleste? Eller statsvitenskap, hvis algoritmer kan analysere tekst og politikk dypere enn masterstudenter?

Vi tror svaret er ja – men det krever at vi tenker nytt om utdanning. Her er sju råd til ungdommer og foreldre i en tid med KI:

1. Lær hva du vil – så lenge det er data.

Digitale teknologier preger nesten alle yrker. Det er ikke nødvendig å bli programmerer, men du bør forstå hvordan data og teknologi virker. Uansett fagfelt er det nyttig med teknologisk innsikt

– både for å delta, påvirke og forstå utviklingen. Velg gjerne kunst eller språk – men ta en titt på nettsidene og ta kontakt med nåværende studenter: har utdanningen et bevisst forhold til ny teknologi?

2. Tenk robust – ikke futuristisk.

Mange droppet førerkortet for ti år siden fordi de trodde selvkjørende biler ville ta over. De sitter fortsatt i passasjeretsetet. Ikke legg all vekt på fremtidsscenarioer der maskinene gjør alt. Velg utdanning som gir deg flere muligheter, og tenk at fremtiden trolig blir en blanding av menneskelig og teknologisk arbeid.

3. Prøv – og bytt om du må.

Du trenger ikke være sikker før du begynner. Start på en utdanning, test ulike fag, og kjenn etter hva som gir deg energi. Mange finner ikke lidenskapen før de prøver. Og det er ingen skam å bytte retning. Tvert imot: det å eksperimentere er ofte det klokeste valget. Selv om universitetene ser ut som siloer fra utsiden med klare studieløp, er det bemerkelsesverdig hvor mye frihet og fleksibilitet det er på innsiden.

4. Finn det menneskelige fortrinnet.

Mange jobber forsvinner – men det vil også oppstå mange nye: KI-utviklere, datastrateger, prompt-designere og syntetiske medieprodusenter, for å nevne noen. Samtidig blir ferdigheter som dømmekraft, samarbeid, kritisk og etisk tenkning og nysgjerrighet viktigere enn noen gang. Der er mennesket ennå best.w

5. Ikke la maskinene ta over tenkningen.

KI kan gi gode svar – men ikke nødvendigvis riktig forståelse. Bruk teknologien som støtte, men ikke som erstatning. Den som bruker kunstig intelligens uten egen refleksjon, lærer ikke. Bygg din egen tankekraft og dømmekraft – det er det som gir varig verdi.

6. Tro på din egen læringsevne.

Vi vet at troen på at man kan utvikle seg er avgjørende for mestring. Mange unge, særlig jenter, sier tidlig at «jeg er ikke en tech-person». Det blir sant først når man slutter å prøve. Lær deg å tåle motstand, bruke verktøyene, og finne glede i læring – også det tekniske.

7. Læringsglede slår alt.

Hvis maskinene tar over mange jobber, er det én ting de ikke kan ta fra oss: gleden ved å lære. Det å være nysgjerrig, lære nytt, kombinere kunnskap og tenke kreativt – det vil alltid være en superkraft. Fremtidens vinnere er ikke nødvendigvis de med mest kunnskap, men de som lærer raskest og tilpasser seg best.

Et råd til ungdommen – og foreldrene

Vi har ingen garanti for hva som er «riktig» utdanning om ti år. Men vi vet at teknologi og menneskelige ferdigheter må kombineres. Derfor: Velg gjerne det du liker, men lær hvordan teknologien virker. Bruk maskinene som verktøy – ikke som mål.

Og viktigst: Ikke tenk at du skal bli én ting. Tenk at du skal bli mange. Fremtiden tilhører de lærevillige.